

Eksamen ECON1410 – 2022

Oppgave 1 (teller 30 prosent)

- a) Internasjonal handel gir gevinster for land. Forklar hva gevinstene innebærer, og hva de ulike kildene til gevinstene er ifølge forskjellige handelsteorier.
- Økte konsummuligheter og tilgang på flere varianter
 - Komparative fortrinn og stordriftsfordeler:
 - Komparative fortrinn pga. ulik teknologi/produktivitet eller ressurstilgang gir mulighet for mer effektiv ressursbruk og derigjennom fristilling av konsum fra produksjon.
 - Stordriftsfordeler gir lavere kostnader ved økt produksjon, i næringen (eksterne) eller bedriften (interne).
- b) Selv om internasjonal handel gir gevinster, kan myndigheter velge en handelspolitikk som begrenser internasjonal handel.
- i. Illustrer og forklar konsekvensene for konsumenter, produsenter og landet samlet av å innføre en importtoll for et lite land, som Norge. Sammenlign konsekvensene av toll med frihandel og autarki.
- Illustrer markedskryss med konsekvenser for produsenter, konsumenter og myndighetene. Konkluder med mest velferd ved frihandel og minst med autarki.
- ii. Forklar hva som kan være årsakene til at land velger å innføre proteksjonistisk handelspolitikk.
- Studenten bør nevne og forklare minst to årsaker for å få full pott her. Men det kan godt være et relativt kort svar og det er aksept for mange ulike årsaker. Årsaker som kan nevnes kan være å bygge opp en eksportsektor, beskytte lokale produsenter for å opprettholde kulturlandskap eller matsikkerhet og teori om kollektiv handling (produsentene taper mye, mens konsumentene taper lite). Argumenter knyttet til sanksjonene mot Russland kan også nevnes.

Oppgave 2 (teller 35 prosent)

Sanksjonene som er pålagt Russland som følge av deres invasjon av Ukraina har bidratt til høyere oljepriser.

- a) En av handelsteoriene dere har lært kan brukes til å forklare de langsiktige virkningene av en endring i oljeprisen på norsk økonomi samlet og inntektsfordelingen mellom innsatsfaktorer. Illustrer og forklar hva denne handelsteorien sier om konsekvensene av økt oljepris for norsk velferd, konsum og produksjon.
- Bruk «HO-figur» til å illustrere økt produksjon av olje som følge av endret bytteforhold. PMK og KMK tangerer på et punkt som gir økt oljeproduksjon, og høyere indifferenskurve.
- b) Illustrer og forklar stegene i en omstillingsprosess som følger av økt oljepris for norsk økonomi. Forklaringen skal inkludere konsekvensene for bruken av og inntekten til ulike faktorer. Du kan anta at oljesektoren er kapitalintensiv og at kapital ikke kan flytte mellom sektorer på kort sikt.
- Bruk badekardiagram for kort sikt og Stolper-Samuelson-figuren for lang sikt.

- *I badekaret skifter p^*m^p opp i oljesektoren og som konsekvens øker inntekten til arbeidstakerne i begge sektorer og til kapitaleierne i oljesektoren. Det blir flere arbeidstakere i oljesektoren på kort sikt, mens bruken av kapital er uendret.*
- *På lang sikt vil bruken av kapital relativt til arbeidskraft reduseres i begge sektorer, og kapitaleierne vil sitte igjen med økt inntekt. I SS-figur må det være relativ pris på olje, r/w og K/L på de ulike aksene. Alternativt full pott hvis alt er snudd på hode, men da må også prisendringen skje mot høyre, altså redusert relativ pris på den andre varen).*

Oppgave 3 (teller 15 prosent)

Anta at det store landet Russlands eksportsektor er kapitalintensiv og at Russland opplever redusert tilgang på kapital som del av sanksjonene. Illustrer og forklar de langsiktige konsekvensene av redusert tilgang på kapital for Russlands velferd, produksjon og konsum.

- *Bruk «HO-figur» og vis redusert PMK, med størst reduksjon i eksportsektoren. Som konsekvens skal det bli mindre spesialisering i eksportsektoren. Isolert sett gir redusert tilgang på kapital en mindre PMK, og dermed redusert velferd (lavere indifferenskurve). Fordi landet er stort vil Russlands bytteforhold forbedres når tilbudet av eksportvaren reduseres på verdensmarkedet. Dette vil bidra til mindre vridning vekk fra eksportvaren og gir isolert sett økt velferd. Samlet vil Russlands velferd (sannsynligvis) reduseres, men de to virkningene drar i motsatt retning.*

Oppgave 4 (teller 20 prosent)

Anta at Kina og USA har hver sin næringsklynge som produserer lærbelter. Kina produserer til en lavere gjennomsnittlig kostnad sammenlignet med USA.

- Det åpnes opp for handel mellom disse to landene. Illustrer og forklar konsekvensen av handel for prisen på lærbelter og hvor disse produseres.
 - *Illustrer at prisen på belter faller fordi den samlede etterspørselen vil treffe lenger til høyere på gjennomsnittskostnadskurvene. Fordi Kinas AC ligger lavest, så vil produksjonen samles der.*
- Anta videre at Vietnam på et senere tidspunkt vurderer å bli med i en frihandelsavtale med USA og Kina. Vietnam har mulighet til å produsere lærbelter til en lavere gjennomsnittlig kostnad enn Kina. Drøft hvorvidt Vietnam vil bli verdens produsent av lærbelter.
 - *Fordi dette skjer på et senere tidspunkt siktes det til at Kina allerede har et etablert fortrinn. Kina produserer allerede for å imøtekomme internasjonal etterspørsel. Hvis Vietnams nasjonale etterspørsel er for lav til å oppnå en pris som kan konkurrere med Kinas, vil Kina kunne fortsette å produsere, selv om Vietnam har potensiale til å produsere til en lavere pris.*
 - *Det er ikke spurt om å illustrere, men det er positivt hvis det likevel gjøres, i så fall vil etterspørselen i Vietnam ligge så langt til venstre at den treffer deres AC (som er en lavere AC-kurve enn Kinas) på et punkt som gir høyere pris enn Kinas.*
 - *Her kan det også nevnes at proteksjonistisk handelspolitikk kan være gunstig for Vietnam. For eksempel støtte av eksportører for å få i gang produksjon, og slik kunne konkurrere internasjonalt.*